

Educant en
FEMINISME

Alianza por la
Solidaridad

act:onaid

**Govern
de les Illes Balears**

**FONS MALLORQUÍ
DE COOPERACIÓ**

Alianza por la
Solidaridad

act:onaid

Transformando el mundo

Educant en FEMINISME

Alianza por la
Solidaridad

act:onaid

Transformando el mundo

Educant en FEMINISME

CONTENIDO

1. Arranquem	1
<hr/>	
2. Coneixem	2
a. Alianza por la Solidaridad i la seva feina pels drets de la dona	2
b. Situació de la dona al món	2
<hr/>	
3. Veiem	4
a. Palestina	4
i. Context i situació de la dona a Palestina	4
ii. La feina d'Alianza-ActionAid	5
iii. Per saber-ne més	5
iv. Context de l'exposició	5
v. Imatges	5
b. Senegal	6
i. Context i situació de la dona al Senegal	6
ii. La feina d'Alianza-ActionAid al país	6
iii. Per saber-ne més	6
iv. Context de l'exposició	6
v. Imatges	6
<hr/>	
4. Aterrem	7
a. Proposta d'activitats i reflexions pels alumnes	7
- Activitat 1: reflexions fotogràfiques.	7
- Actividad 2: el árbol genealógico.	7
- Activitat 3: persones que admirem i com les descriuim.	7
- Activitat 4: i tu, què fas?	8
- Activitat 5: cantem.	8
- Activitat 6: jo soc masclista.	9
- Activitat 7: pausa per anuncis.	9
- Activitat 8: no vull un príncep que em salvi, ja ho faig jo.	10
- Activitat 9: trencant mites.	10
- Activitat 10: soc feminista.	11
b. Materials útils:	11
<hr/>	
5. Compartim	14
<hr/>	
6. Aprenem	15
<hr/>	

7. Annexos	17
Annex 1	17
Annex 2	18
Annex 3	19
Annex 4	20
Annex 5	22
Annex 6	23
Annex 7	24
Annex 8	26
<hr/>	
8. Bibliografia	27
<hr/>	

1. Arranquem

Hola! Et donem la benvinguda a aquest gran viatge per Palestina i el Senegal, algunes de les seves dones i el món del feminisme. Coneixerem la situació actual de les dones arreu del món i, concretament, la d'aquelles que viuen als territoris mencionats; veurem retrats de dones plens de força; reflexionarem sobre igualtat i la situació actual de la dona a escala mundial, a la teva ciutat, o fins i tot a la teva classe i, finalment, compartirem formes que tenim per construir un món una mica millor, una mica més feminista.

Per tal que no et perdis, hem preparat [un glossari](#) que podràs trobar al final de la guia, on recollim tots els conceptes que et trobaràs en aquest kit online i que et recomanem que llegeixis abans de començar.

Comencem?

2. -Coneixem

a. a. Alianza por la Solidaridad i la seva feina pels drets de la dona

Abans de començar, t'expliquem una mica sobre nosaltres. Som una fundació feminista que fa més de 30 anys que lluita per canviar el món. Creiem fermament que el canvi és possible i, fins i tot durant una època en la qual la desigualtat, la intolerància i el conflicte van en augment, seguim amb l'ambició de continuar transformant el món mitjançant la igualtat, la solidaritat i la justícia.

Des d'Alianza-ActionAid treballem per transformar les estructures de desigualtat i promoure el lideratge de les dones, perquè estem convençudes que són una poderosa força pel canvi. Estem presents en més de 50 països on desenvolupem projectes sobre:

- Erradicació de la violència de gènere: promovem el lideratge de les dones per a que puguin exercir el dret a una vida lliure de violència. Amb aquest objectiu, impartim formacions a dones perquè siguin promotores envers la violència, treballem amb joves les relacions no violentes i formem a funcionaris i funcionàries perquè ofereixin una millor atenció, entre altres

- Formacions i trobades: impartim i organitzem tallers perquè les dones afectades per la violència de gènere es converteixin en agents de canvi. A Bolívia, Perú i Colòmbia col·laborem amb el personal de justícia per aconseguir que les lleis en matèria de prevenció i lluita contra aquest tipus de violència s'apliquin de forma correcta.

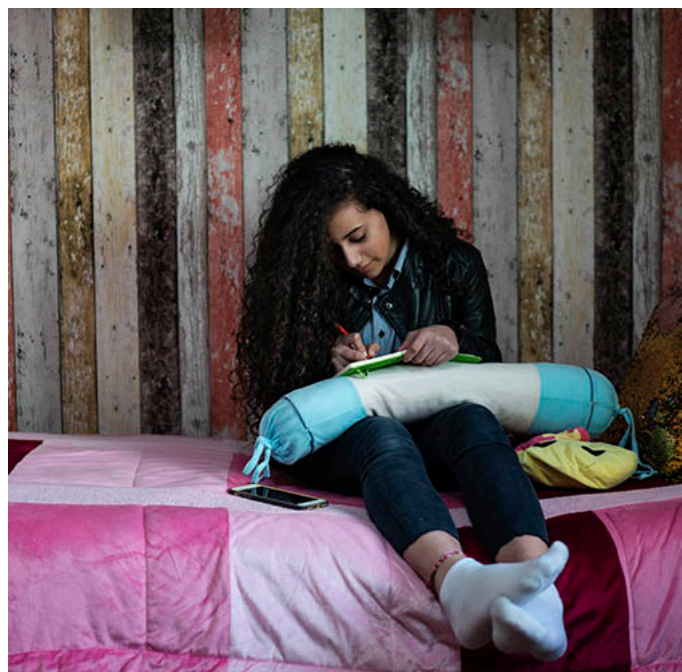
- Fi del matrimoni infantil forçat i igualtat de gènere a l'Orient Mitjà: els matrimonis forçats i precoços s'han convertit en una estratègia de supervivència per moltes famílies síries refugiades a Jordània o el Líban. Treballem per oferir opcions a aquestes famílies i, particularment, a les dones.

- Empoderament econòmic de les dones: treballem per impulsar iniciatives d'independència econòmica de milers de dones a través de projectes d'emprenedories i la valorització de l'economia de les cures, treballant per una major corresponsabilitat dels homes en aquestes tasques, la seva redistribució i el seu reconeixement.

- Defensores de Drets Humans: En alguns països d'Amèrica Llatina, les persones defensores de drets i territoris estan constantment perseguides i amenaçades. En el cas de les dones, s'hi afegeixen l'assetjament i la violència sexual, la discriminació per part de les seves comunitats i, fins i tot, dels seus propis companys. Des de l'organització treballem perquè les empreses espanyoles que duen a terme la seva activitat en tercers països ho facin respectant la

lleis i els drets humans i evitant l'acaparament de terres i aigua.

- Exercici de Drets Sexuals i reproductius: decidir lliurement sobre el nostre cos, sexualitat i reproducció és un dels drets fonamentals de les dones. Promovem i defensem la salut i drets sexuals de totes les dones mitjançant l'enfortiment de coneixements i el lideratge de les dones per la incidència i l'exigència d'aquests drets. Promovem espais de reflexió i sensibilització amb joves i ciutadania en general.

Zuhra al seu dormitori, al campament de refugiats de Dheisheh a Betlem, el 15.02.20.-Samar Hazboun-

b. Situació de la dona al món

La igualtat de gènere, a més a més d'un dret fonamental i una qüestió de justícia social, és l'única forma d'aconseguir un món just, equitatiu, pacífic i sostenible. Si bé en les darreres dècades s'han produït certs progressos, la pandèmia del COVID-19 ha provocat un retrocés en els petits avenços que s'havien obtingut en igualtat de gènere i drets de les dones a escala global, però amb major incisió a països del sud global o països en crisi, a causa, principalment, d'una major fragilitat dels sistemes democràtics i la inexistència de sistemes de protecció social.

Si ens fixem en les xifres sobre la violència de gènere, veiem el gran perill que significa ser dona:

- 1 de cada 3 dones, uns 736 milions, ha experimentat alguna vegada a la seva vida violència física o sexual.

Aquest percentatge no inclou l'assetjament sexual amb el qual la xifra arribaria al 70% de les dones.

- Més de 640 milions de dones de 15 anys o més han patit violència per part dels seus marits, exmarits, parelles o exparelles.
- El 16% de les joves d'entre 14 i 24 anys han patit violència el darrer any.
- Menys del 40% de les dones que experimenten violència busquen ajuda.
- 15 milions de noies d'entre 15 i 19 anys han sigut víctimes de relacions sexuals forçades a escala mundial i, només un 1% van demanar ajuda després.
- El 58% de les dones s'han sentit menys segures a casa seva durant la pandèmia.
- 1 de cada 10 dones de la Unió Europea a patit ciberassetjament des dels 15 anys.

A Espanya també ho vivim:

- El 71,2% de les joves d'entre 16 i 24 anys han viscut situacions de violència masclista.
- L'11% de les dones d'entre 16 i 24 anys han patit violència sexual fora de la parella.
- El 34,7% de les dones han sofert assetjament abans dels 15 anys.
- El 25% de les adolescents espanyoles han patit violència psicològica o de control en parella.
- 1 de cada 10 nois¹ creu que si una dona ha consumit alcohol és més vulnerable a què un noi tingui relacions amb ella, encara que no estigui conscient.
- 1 de cada 10 nois creu que ser dominant fa als homes més atractius.
- El 44% dels nois creuen que si fas sèxting amb una persona, t'estàs arriscant a què comparteixi el contingut sense el teu consentiment.
- El 14,1% de les noies d'entre 14 i 20 anys s'han sentit pressionades a dur a terme activitats sexuals.
- L'11% de les dones de 16 anys o més han patit violència física o sexual per part de les seves parelles o exparelles, el que significa 2,2 milions de dones. Xifra que augmenta fins al 24%, és a dir, 4,9 milions, quan s'inclouen com a agressors homes sense una vinculació sentimental.
- La taxa de 2020 d'embarassos adolescents, de 17 anys o menys, se situa en 7,8 de cada 1000 naixements.

La violència de gènere és la cúspide de la desigualtat de gènere, però no és l'únic que afecta les dones:

- Durant la pandèmia, l'ocupació de les dones va decreixer en un 4,2% davant del decreixement del 3% de la dels homes.
- Les dones guanyen de mitjana un 20% menys que els homes.

- De mitjana, les dones dediquen entre 1 i 3 hores més que els homes a les tasques domèstiques i entre 2 i 10 cops més de temps diari a les cures de fills/filles, familiars, malalts o gent gran. Aquest fet repercuteix directament a la seva participació en el mercat laboral i, per tant, en el seu poder adquisitiu.

- És més probable que una dona treballi de forma informal o en feines vulnerables, de baixa remuneració o infravalorades que no pas que ho faci un home.

- Les dones que pertanyen a minories ètniques i racials pateixen encara més discriminació i s'enfronten a una bretxa salarial encara més gran.

- El 43% del treball agrícola el realitzen les dones, ara bé, aquestes no representen ni un 20% dels qui posseeixen terres.

- A Palestina, les dones dediquen una mitjana de 2,9 hores diàries a activitats generadores d'ingressos davant les 1,46 hores dels homes.

- A Palestina, el treball de cures no remunerat que fan les dones conforma una mitjana de 6,7 hores mentre que la dels homes és d'1,6.

- A Palestina, més del 53% de la feina que fan les dones és no remunerada.

- El Senegal ocupa la posició 125 de 162 de l'Índex de Desigualtat de Gènere, basat en els aspectes de salut reproductiva, empoderament i activitat econòmica.

- Al Senegal, la taxa de desocupació de les dones és del 27,6% mentre que la dels homes és del 8,6%.

- A Kolda, el Senegal, el 96% de les terres són propietat dels homes.

Altre cop, a Espanya també tenim grans diferències entre ambdós gèneres:

- La bretxa de gènere ha augmentat del 35,9% el 2020 al 36,7% el 2021. Amb aquestes xifres, la igualtat no s'aconseguirà fins al 2058.

- El 53% de les persones en situació d'atur són dones.

- El 94% de qui treballa a temps parcial per a poder compaginar-ho amb les cures són dones.

- El 90% de les persones que demanen excedència per dedicar-se a les cures són dones.

- Només un 26% dels alts càrrecs directius els ocupen dones.

- Les dones representen només un 22,5% de les places catedràtiques a les universitats espanyoles

Ens trobem la desigualtat de gènere en molts altres àmbits i no sempre de forma tan clara. Els acudits masclistes, les publicitats que cosifiquen a la dona, els estereotips que es mantenen sobre com ha de ser una noia, que ha de fer, com s'ha de vestir i comportar o les diferències a l'hora de jutjar les accions d'una persona segons el seu gènere.

¹D'entre 15 de 25 anys.

Com aquests hi ha molts altres exemples que podem pensar, ja sigui perquè els hem dut a terme, de forma conscient o inconscient, o perquè els hem patit.

Però totes aquestes qüestions no estan reconegudes a les lleis? Sí, hi ha certs instruments internacionals i alguns propis de cada país que han intentat acabar amb la desigualtat de gènere: la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona que van aprovar les Nacions Unides el 1979, la celebració de conferències mundials sobre la dona celebrades en diverses parts del món des de 1975, la creació de la Comissió de la Condició Jurídica i Social de la Dona (CSW), de l'organisme ONU Dones, entre d'altres. Malauradament, però, encara queden moltes barreres per a una implementació real.

Les xifres vistes manifesten la realitat a la qual s'afronten les dones dia a dia. Podem escollir ser part del canvi o continuar permetent la desigualtat i contribuint-hi a través de les nostres actituds masclistes.

Necessitem un món feminista on hi hagi una igualtat real entre totes les persones independentment del seu

gènere, sexe, raça, classe social o religió. Necessitem una societat igualitària on les dones i les nenes no tinguin por i puguin gaudir de les mateixes oportunitats i els mateixos drets que els homes. Necessitem societats en les quals els homes s'impliquin en el canvi, qüestionin el seu poder i siguin part d'una transformació feminista.

Totes les persones tenim drets. T'uneixes?

3. Veiem: a. Palestina

Alaa Al-Amor, 26, de Ciutat de Gaza, la primera dona entrenadora de fútbol a Gaza jugant amb les seves amigues a la vora del mar després de fer una passejada.-Samar Hazboun-

i. Context i situació de la dona a Palestina

El Territori Ocupat Palestí (toP) es troba entre el riu Jordà i el mar Mediterrani. La seva població, d'una mica més de 5.200.000 persones, porta anys afrontant una crisi humanitària provocada per l'ocupació militar israeliana, el bloqueig de la franja de Gaza, la contínua divisió política interna i les recurrents escalades d'hostilitat entre Israel i els grups armats palestins. Nens, nenes, homes i dones viuen inseguretats alimentària, conflictes, violència, desplaçaments i la repetida negació dels seus drets i l'accés a serveis.

Si la situació ja és complicada de per si, ho és encara més en el cas de les nenes i les dones. En el seu cas, es veuen afectades per una triple violència: l'ocupació, la violència de gènere i la violència psicològica. A la societat palestina hi són molt presents el masclisme i el patriarcat, deixant a les dones de banda. La taxa d'accés al mercat laboral de les dones palestina és la més baixa de tot el món i, a la vegada, suporten la major part de les responsabilitats familiars i de cures. De fet, si ho comparem amb altres zones, la regió àrab

és la que mostra una major discrepància entre gèneres quant al temps que dediquen els homes i les dones a la feina de cures.

A més a més, les dones i nenes palestines no poden prendre decisions respecte de la seva salut sexual i reproductiva i s'afronten a pràctiques com el matrimoni primerenc i la negació de l'ús de mètodes de planificació familiar per part de les seves famílies o els seus marits. La igualtat tampoc es contempla a la llei ni les institucions que tenen polítiques discriminatòries i són insuficients per a garantir els drets de les dones reconeguts en els tractats internacionals.

La pandèmia del COVID-19 va empitjorar la situació de les nenes i les dones: la quarantena i les restriccions van provocar un augment de la violència de gènere i la violència domèstica. La crisi econòmica agreujada per coronavirus va fer augmentar el nombre de matrimonis forçats i va fer que moltes de les dones que tenien una feina remunerada la perdessin.

ii. La feina d'Alianza-ActionAid

Des de l'organització treballem en:

- Participació de les dones palestines a la política.
- Empoderament econòmic i accés al treball.
- Accés a la salut sexual i reproductiva.
- Protecció i atenció a dones en situació de violència i campanyes de prevenció.
- Sensibilització amb la població en general i treball amb els homes en noves masculinitats.
- Lideratge de les dones en la resposta humanitària i en la construcció de pau.

iii. Per saber-ne més

- El trabajo de Alianza-ActionAid en Palestina.
- Violència de gènere en Palestina
- Trabajando masculinidades en Palestina.
- Las TIC como herramienta de empoderamiento en Palestina.

iv. Context de l'exposició

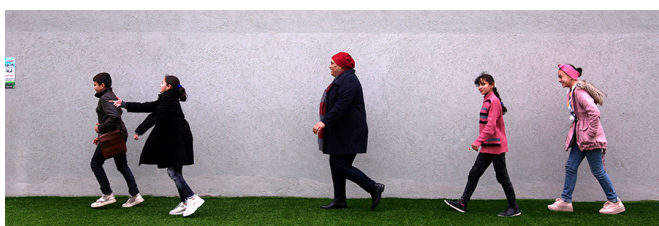
La situació en la qual es troben les dones i nenes palestines és complexa i molt difícil, tot i això, hi ha dones que desafien cada dia aquestes normes de gènere tradicionals imposades per la societat i volem que en coneguis algunes.

Samar Hazboun i Samar Abu Elouf, dues fotògrafes palestines, ens presenten una sèrie de retrats de dones palestines que no compleixen amb els típics rols de gènere i que desafien les normes tradicionals. A través d'aquests retrats, parlen d'elles mateixes i aquests testimonis personals ens expliquen una història de resiliència i de lluita pel futur que volen.

A través d'aquesta exposició volem posar cara, nom i veu a aquestes dones difonent-ne així el seu missatge:

- La necessitat de promoure un canvi transformador per una societat més inclusiva i equitativa.
- Que la igualtat de gènere i l'empoderament de les dones i nenes són un principi fonamental en l'efectivitat de l'acció humanitària.
- La importància de fomentar la participació activa i el lideratge de les dones i nenes en l'acció humanitària i altres camps.

v. Imatges

Maha Al-Ra'i, abans de treballar a la institució que dirigeix, fa exercici amb les nenes i nens.-Samar Abu Elouf

Iman Salem, de 34 anys, mentre ensenya alguns nens i nenes d'una de les escoles a preparar els dibuixos que fan servir a les pel·lícules d'animació. És una de les tres dones fundadores d'un projecte d'animació manual a la Franja de Gaza.-Samar Abu Elouf-

Laila Tayeh és una dona de quaranta anys, la primera fustera en un llogaret beduí al nord de la Franja de Gaza, dreta sobre una màquina de tallar fusta dins de la fusteria que dirigeix.- Samar Abu Elouf-

Sawsan Al-Khalili supervisa l'entrenament de bàsquet per a dones amb discapacitats. Intercanvien suport i rialles al pati d'esbarjo.-Samar Abu Elouf-

b. Senegal

i. Context i situació de la dona al Senegal

El Senegal és un petit país situat a la costa oest d'Àfrica, té una situació política bastant estable i, abans de la pandèmia, podia presumir de tenir un creixement econòmic continu des de 2012. No obstant això, continua sent un país en vies de desenvolupament: com a mínim 4 de cada 10 persones viuen per sota de l'líndar de la pobresa.

Aquest país s'enfronta a molts reptes: una població jove amb una alta taxa de desocupació, malnutrició deguda a la pobresa i les sequeres cada cop més comunes a causa del canvi climàtic i un sistema educatiu molt deficient, entre altres problemes. Respecte a les dones, constitueixen la majoria de la població del país. Segons l'Organisme Nacional d'Estadística i Demografia, de les més de 16 milions de persones que viuen al país, el 50,2% són dones.

El 70% de la mà d'obra de l'agricultura, ramaderia i medi ambient són dones, però gairebé cap és propietària de les terres que treballa. La societat senegalesa està profundament arrelada al patriarcat i les dones s'han d'enfrontar a grans discriminacions i han de lluitar per obtenir el reconeixement que mereixen. Fins i tot aquelles que aconsegueixen accedir a posicions de poder i es converteixen en lideresses tenen grans desafiaments, ja que molts homes no les veuen tan competents com els seus companys masculins. La situació a les zones rurals és encara més difícil. El dret de família senegalès reconeix a l'home com a cap de família, fet que fa que les dones necessitin el permís del marit per qualsevol assumpte familiar, ells són els únics que poden prendre decisions legítimes sobre la família.

Les dones rurals són també més propenses a ser víctimes de violència de gènere: física, emocional i econòmica. A més es veuen altament limitades: se'ls impedeix accedir a la propietat de terres, als mecanismes de finançament, als mercats...

Aquesta situació ja complicada s'ha agreujat per la pandèmia, en no poder anar a vendre al mercat, moltes dones han vist augmentada la seva dependència econòmica dels homes. A més, els confinaments van provocar un augment de la violència familiar del marit a la muller i els fills i filles.

ii. La feina d'Alianza-ActionAid al país

En Senegal luchamos para erradicar la violencia. Al Senegal lluitem per erradicar la violència de gènere que pateixen les dones, especialment les joves i migrants. Ho fem des de l'empoderament, el foment del teixit associatiu de les dones i el desenvolupament de noves masculinitats per aconseguir la implicació i acceptació dels homes. Ens enfocem també en visibilitzar i trencar les barreres que compliquen a les dones l'accés

a recursos naturals i econòmics i a espais de decisió i poder. Contribuïm a reforçar la capacitat de lideratge d'aquestes dones perquè reclamin els seus drets. A més a més, treballem per a enfortir les cooperatives de dones i el seu accés a la propietat de la terra, sobretot en zones rurals afectades de forma crònica per desastres naturals, cada cop més perillosos a causa del canvi climàtic.

iii. Per saber-ne més

- El trabajo de Alianza-ActionAid en Senegal.
- Mujeres con voz en África.
- Senegal: pequeñas alternativas sostenibles a nivel local.
- DJADJA. mujeres que mueven África.

iv. Context de l'exposició

Al Senegal estem presents a Kolda, a la regió de Casamance. Aquesta zona és una de les més afectades per la inseguretat alimentària i la malnutrició, més del 23% de la població es troba en els pitjors nivells d'inseguretat alimentària.

Aquesta zona està especialment exposada a moviments migratoris i encara té molt present el conflicte independentista entre el moviment armat de les Forces Democràtiques de Casamance (MFDC) i el Govern central.

Des de 2017, hem estat desplegant voluntaris i voluntàries al Senegal a través del programa EU Aid Volunteers. Les fotografies que et mostrem les varen prendre tres de les nostres voluntàries a Kolda, qui, a través dels seus retrats de dones senegaleses, ens mostren l'empoderament femení, la resiliència i l'èxit d'aquestes dones.

v. Imatges

Centre de Joventut de Kolda, 2019 -Debora Lucque-

Una voluntària EU AID amb algunes de les dones durant una demostració culinària, Poble de Guede Diery -Martina Palazzo

4. Aterrem:

a. Proposta d'activitats i reflexions pels alumnes

Activitat 1: reflexions fotogràfiques.

Objectiu:

El nostre objectiu és donar a conèixer les diferents realitats a les quals s'afronten les dones en diferents països i desenvolupar un pensament crític i reflexiu sobre la situació de desigualtat en què es troben.

Metodologia:

Un cop vistes les exposicions i sabent una mica més sobre què és el feminisme i el context del Senegal i Palestina, volem reflexionar sobre el que hem vist. A través d'una sèrie de preguntes instarem a l'alumnat a pensar sobre diferents qüestions relacionades amb els sentiments, els estereotips que podem generar i els canvis que podem fer, creant un debat entre la classe.

A l'[annex 1](#), et proposem algunes preguntes per començar, però pots afegir totes les que consideris.

Materials necessaris:

- Exposició de Palestina i el Senegal.
- Taula de preguntes.

Temps estimat:

En funció del nombre d'alumnes, l'activitat està pensada per dur-la a terme durant una hora, o una hora i mitja en cas que hi hagi moltes aportacions, contant 15 minuts per veure les exposicions.

Per saber-ne més:

- Estas mujeres no quieren que les digan cómo ser feministas.
- El feminismo palestino como una lucha anticolonial.
- La única califa de la historia manda en Senegal.

Activitat 2: l'arbre genealògic.

Objectiu:

Donar a conèixer la situació de desigualtat que vivien les nostres mares i àvies fa anys i la situació de desigualtat que ens trobem ara per reflexionar sobre la feina que s'ha aconseguit i el que encara queda per fer.

Metodologia:

En aquesta activitat volem que entrevisteu a les dones de la vostra família: mares, àvies, tietes, besàvies...

Volem conèixer com vivien, què podien fer i què no, si treballaven, situacions a les quals es van haver d'enfrontar pel fet de ser dones...

Un cop totes i tots tinguem diverses entrevistes realitzades, posarem en comú les principals conclusions a les quals hem arribat. Per fer-ho, cada un/una de nosaltres compartirem el que ens han explicat a casa i entre tot el grup farem una llista sobre els avenços que s'han produït en els darrers anys a Espanya i els que encara s'han d'assolir.

Materials necessaris:

- Entrevistes per les familiars. A l'[annex 2](#) hi ha alguns exemples de preguntes, però pots fer totes les que vulguis.
- Cartolines grans i retoladors per elaborar la llista.

Temps estimat:

- Entre una hora i una hora i mitja per preparar les entrevistes.
- Una hora per posar en comú les respostes entre tota la classe i reflexionar sobre el que hem descobert.

Per saber-ne més:

- 'Abuelas' feministas: la generación del silencio también reclama sus derechos.
- El feminismo es cosa de las jóvenes (y de sus abuelas).
- Madres y abuelas: heroínas silenciosas de los cuidados.

Activitat 3: persones que admirem i com les descrivim.

Objectiu:

El principal objectiu és contribuir al trencament dels estereotips sobre les qualitats que caracteritzen als homes i les dones.

Metodologia:

Ens dividirem en diversos grups. Escollirem dos homes i dues dones famoses que admirem i pensarem una mica sobre la seva situació: per què són famosos/famoses, a què es dediquen, quina imatge projecten al seu exterior, per què les admirem, quines diferències podem trobar entre la llista dels homes i la de les dones, quins valors podem destacar de cada persona escollida i quins adjectius les descriuen. A l'[annex 3](#) hi trobaràs alguns exemples d'adjectius, tot i que pots fer servir tots els que vulguis.

Un cop feta la llista reflexionarem sobre els adjectius que descriuen a cada una de les persones escollides i analitzarem quins s'identifiquen tradicionalment amb els homes i quins amb les dones.

Materials necessaris:

- Cartolina gran i retoladors.
- Llista d'adjectius.

Temps estimat:

- 15 minuts per escollir en grup les persones que admirem i per què.
- 40 minuts per la posada en comú.

Per saber-ne més:

- Women are beautiful, men rational.
- Contra los estereotipos de género, el lenguaje inclusivo.
- It Begins at 10: How Gender Expectations Shape Early Adolescence Around the World

Activitat 4: i tu, què fas?

Objectiu

Volem donar a conèixer el concepte de corresponsabilitat a casa i mostrar com són les dones les que realitzen la major part de les feines domèstiques i de cures.

Metodologia:

En aquesta activitat agafarem la llista de les tasques que es fan en una casa que trobaràs a l'[annex 4](#). Si veus que en falta alguna la hi pots afegir. Seguidament, escriurem al costat de cada feina el nom de la persona que la duu a terme i sumarem un punt a la persona cada cop que aparegui a la llista.

Un cop tinguem els resultats, pensarem qui és la persona que més tasques realitza i reflexionarem sobre per què és així. Podem començar amb les següents preguntes, ara bé pots incloure les que vulguis:

- Creus que hi ha una distribució igualitària de les tasques de les cures?
- Qui assumeix la major part d'aquesta responsabilitat? Quantes tasques fas tu?
- Per què consideres que és una feina tan poc valorada?
- Quines propostes se t'acudeixen per a una millor distribució?

Materials necessaris:

- Llista de les tasques

Temps estimat:

- 10 minuts per completar la llista.

- 30 minuts per reflexionar de forma conjunta.

Per saber-ne més:

- La economía de los cuidados, base de la desigualdad
- Desigualdades de género en el deterioro de la salud como consecuencia del cuidado informal en España
- Radiografía de los cuidados en España: femeninos y no remunerados

Activitat 5: cantem.

Objectiu:

Generar un espai de reflexió sobre què signifiquen les lletres de les cançons dels nostres grups o cantants preferits i preferides. Saber quins missatges transmeten i com poden afectar el nostre comportament.

Metodologia:

Per aquesta activitat ens dividim en quatre o cinc grups. A cada grup escollim dos grups de música o cantants que ens agradin. Triguem una cançó de cada grup o artista i analitzem la lletra. Hem de completar la taula de l'[annex 5](#) per cada una d'elles.

Un cop completada la taula, reflexionarem entre tot el grup qüestions més generals. Aquí tens algunes preguntes, però recorda que en pots afegir i aportar tot el que vulguis.

- Com creus que influeix la música a les persones?
- Creus que la gent es queda amb el missatge i sap què canta o simplement es fixa en si li agrada la cançó?
- Consideres que l'àmbit de la música és masculista?
- Com creus que pot ajudar al feminisme?

Materials necessaris:

- Dispositiu per escoltar les cançons escollides
- Ordinador per veure els videoclip
- Taules de cançons

Temps estimat:

- 20 minuts per escollir les cançons i respondre les preguntes
- 30 minuts pel debat comú

Para saber más:

- 6 artistas de reggaeton feminista que TIENES que conocer.
- Las prácticas artísticas con enfoques feministas como experiencias educativas que promueven la transformación social.
- Doce artistas hablan sobre su música y feminismo en el podcast «M, Mujeres que suenan».

Activitat 6: jo soc masclista.

Objectiu:

Aprendre a identificar els comportaments masclistes que tenim inconscientment en el nostre dia a dia.

Metodologia:

Primer treballarem en una llista d'actituds i comportaments masclistes que pots trobar a l'[annex 6](#). Si ho consideres necessari, pots afegir-ne.

Una vegada feta la llista, contestarem cada una de les preguntes amb un sí o un no i analitzarem i compartirem les respostes amb la classe.

Per acabar, reflexionarem sobre algunes qüestions:

- Per què creus que es produeixen aquests micromasclismes?
- Com creus que afecta les noies i els nois aquest tipus de pensaments en el seu dia a dia?
- Interpretes aquestes actituds i comentaris com a masclisme?
- Eres conscient que posaves en pràctica aquestes actituds masclistes?

Materials necessaris:

- Llista de preguntes

Temps estimat:

- 10 minuts per respondre les preguntes.
- 10 minuts per posar-les en comú.
- 30 minuts per reflexionar i debatre.

Per saber-ne més:

- El 10% de los jóvenes justifica la violencia machista si hay alcohol.
- “La nueva masculinidad permite una forma más sana e igualitaria de relacionarte con las mujeres, y también con otros hombres”.
- Feminismo masculino: “El sexismo no se acabará hasta que los hombres no hagan algo al respecto”.

Activitat 7: pausa per anuncis.

Objectiu:

Conèixer i reflexionar sobre el paper que se li atorga a la dona els anuncis i veure com contribueix a perpetuar els rols i estereotips de gènere i a la desigualtat.

Metodologia:

En aquesta activitat treballarem a partir d'una sèrie d'anuncis. A l'[annex 7](#) te'n suggerim alguns, però en pots buscar altres que t'hagin cridat l'atenció.

Un cop els tinguem, veurem si aquests anuncis són masclistes o no i si tracten a la dona com un objecte sexual. Per fer-ho utilitzarem el test proposat per

Carolina Heldman, que consta de set preguntes i el pots trobar al punt 2 de l'[annex 7](#). Si alguna resposta a aquestes preguntes és un sí, significa que la publicitat tracta a la persona com un objecte sexual.

Després d'analitzar aquests anuncis i algun altre si n'hem afegit, reflexionem:

- Quin tipus de productes anuncien els homes i quin les dones?
- Com ho pots relacionar amb l'activitat 3 i els adjectius que s'atribueixen tradicionalment a dones i homes?
- Com creus que afecta aquest tipus d'imatge a la vida dels homes i les dones?
- Creus que hi ha el mateix nombre d'anuncis en els quals es cosifica a l'home que a la dona?
- Quines diferències hi ha entre els anuncis protagonitzats per homes i els protagonitzats per dones?

Després d'aquestes reflexions, passarem a comparar dos anuncis, un de 2018 i un de 2022, en pots trobar els enllaços al [punt 3 de l'annex 7](#). Si comparem anuncis de fa uns anys amb els actuals veiem que algunes marques han optat per canviar els rols tradicionals i incloure homes en accions típicament vinculades a la dona.

- Quines diferències pots observar?
- Creus que està ben enfocat o hauria d'arribar més enllà?
- Com creus que els afecta la gent que veu aquests anuncis?

Materials necessaris:

- Cartelleria d'anuncis.
- Test de Carolina Heldman.
- Anuncis per comparar.
- Preguntes de reflexió.
- Ordinador i projector.

Temps estimat:

- 15 minuts per analitzar els anuncis i respondre al test.
- 20 minuts per les reflexions del primer grup.
- 5 minuts per analitzar els anuncis comparatius.
- 20 minuts per les reflexions del segon grup.

Per saber-ne més:

- Ya puedes votar a los nominados a El Peor (y más Machista) Anuncio del Año.
- El machismo sigue teniendo hueco en la publicidad
- Aquí puedes presentar tu queja

Activitat 8: no vull un príncep que em salvi, ja ho faig jo.

Objectiu:

Trencar els mites de l'amor romàntic per enfortir el coneixement de les relacions sanes.

Metodologia:

En aquest cas, l'activitat dependrà de nosaltres completament.

Primer farem una pluja d'idees amb les nostres creences sobre l'amor. Escriurem les frases en una cartolina gran. Frases com per exemple: "és normal mirar el mòbil de la meua parella", "si té gelosia és perquè m'estima", "l'amor fa mal", "és la meua mitja taronja", "una dona només està completa si té parella", "si et pega és perquè li agrades"...

Un cop tinguem la nostra llista amb com a mínim 12 frases, reflexionem:

- Com afecten aquestes frases la idea que té la gent sobre l'amor?
- Creus que són actituds i comportaments justificats?
- Creus que aquest tipus d'afirmacions contribueixen a suportar violències en nom de l'amor?
- Com creus que ha de ser una relació sana entre dues persones? Amb quins adjectius la descriuries?
- Què hauria de canviar perquè la gent deixi d'entendre l'amor d'aquesta forma?
- Què pots fer tu per no seguir perpetuant aquests mites de l'amor romàntic?

Materials necessaris:

- Cartolina i retoladors

Temps estimat:

- 15 minuts per la pluja d'idees.
- 30 minuts per la reflexió conjunta.

Per saber-ne més:

- Los peligros de la dependencia emocional... o cómo crear un amor sano y deconstruir el "sin ti no soy nada".
- ¿Cómo influye el mito del amor romántico en la violencia de género?
- No es amor.

Activitat 9: trencant mites.

Objectiu:

Aprendre a identificar els mites i les mentides que hi ha al voltant de la violència de gènere.

Metodologia:

Primer, cada una de nosaltres preparem dos cartells de veritat o fals. Un cop els tinguem, el nostre professor

o la nostra professora anirà dient diferents frases sobre la violència masclista i haurèm d'aixecar un cartell o l'altre segons si considerem que és un mite o és una realitat.

Les frases són les següents:

- Els homes pateixen violència de gènere en la mateixa proporció que les dones.
- La violència masclista només l'exerceixen els homes problemàtics que són alcohòlics, drogadictes o que tenen problemes mentals.
- L'home és violent per naturalesa, és normal reaccionar amb agressivitat en algunes ocasions.
- Els maltractaments i la violència de gènere només es produeixen en famílies desestructurades i de baix nivell social.
- Les dones que segueixen amb el seu maltractador ho fan perquè volen.

Pots trobar la resposta i l'anàlisi d'aquestes frases a [l'annex 8](#).

I ara que ja coneixem la realitat, pensem:

- Aquests mites coincideixen amb el que pensava anteriorment sobre la violència masclista?
- Ha canviat la meua percepció de la violència masclista?
- Com podem contribuir a fer que més gent conegui la realitat?

Materials necessaris:

- Cartells vertader i fals
- Llista de mites
- Anàlisi dels mites (es pot trobar a [l'annex 8](#))

Temps estimat:

- 5 minuts per preparar els cartells.
- 10 minuts per la lectura i elecció vertader/fals.
- 30 minuts per reflexionar.

Per saber-ne més:

- Rompiendo cinco mitos sobre la violencia sexual en situaciones de emergencia.
- Hablemos del Sí: cómo desmontar mitos y evitar estereotipos.
- Nueve mitos (desmontados) a los que da alas el negacionismo de la violencia machista y que sirven para perpetuarla.

Activitat 10: soc feminista.

Objectiu:

Identificar-nos amb el feminisme i passar a ser una persona obertament feminista i que lluita per la igualtat.

Metodologia:

Ara que ja has vist les exposicions, has après què són la desigualtat, la violència de gènere, el masclisme i el feminisme i has conegut una mica millor la situació de la dona al món, acabem amb algunes preguntes:

- Ha canviat la teva forma de pensar i posicionar-te sobre el feminisme?
- Has trencat els estereotips que tenies sobre el feminisme?
- Per què creus que és important construir una societat feminista?
- Com t'has sentit en començar les activitats? I en acabar-les?
- Què pots fer tu per aconseguir una societat més igualitària?
- Et consideres una persona feminista?

Materials necessaris:

N/A

Temps estimat:

- Una hora per la reflexió.

Para saber más:

- La importancia de educar a los hombres en el feminismo.
- Lejos de un feminismo único y homogéneo: La juventud aviva su diversidad.
- ¡Una adolescente feminista en casa!

Dones celebrant la inauguració del Pont d'Entrecanals, Poble de Niore Katim, 2020 -Debora Lucque

b. Materials útils:

Segur que després de veure aquestes exposicions i d'haver reflexionat tant t'has quedat amb ganes de més.

Aquí et deixem una sèrie de materials addicionals per continuar treballant en el feminisme i contribuir a crear una societat igualitària, més justa i respectuosa amb els drets de totes les persones, sense distincions.

i. Per reflexionar-hi més:

- Cursos online: a l'organització disposem d'una sèrie de formacions online completament gratuïtes en les que pots aprofundir més en el lideratge
- Guies i informes: moltes organitzacions ofereixen gratuïtament diverses guies i informes, totes elles relacionades amb el feminisme, la desigualtat de gènere, la violència masclista... És una bona forma de seguir aprenent i d'enfocar-te en els temes que més t'agradin. Aquí et deixem alguns recursos per continuar aprofundint en el món del feminisme al Senegal i a Palestina:
- Trabajar masculinidades: guía de buenas prácticas.
- Diagnóstico de género del trabajo de Economía de los cuidados en el Territorio Palestino Ocupado y

Jordania.

- La empleabilidad de las mujeres en Jordania y los Territorios Palestinos Ocupados: desafíos y oportunidades.
- Senegal: Territorio de Migraciones. Voces de Mujeres Africanas en Movimiento
- 20 años de la Agenda mujeres, paz y seguridad: balance y propuestas para una paz feminista
- Violencia en la adolescencia.
- Rompiendo moldes.
- No es amor.
- Macro encuesta sobre violencia contra las mujeres 2019.

ii. Per estar al dia:

Hi ha alguns mitjans de comunicació especialitzats en feminisme o generalistes que tenen seccions específiques sobre feminisme. Aquí te'n deixem alguns perquè estiguis al dia de totes les notícies des d'un punt de vista feminista:

- Pikara Magazine
- Agencia EFE - Efeminista
- Altair Magazine
- Revista 5W
- fhfhd

iii. Per gaudir:

Com que no tot és pensar i reflexionar, et deixem algunes i només algunes, ja que és impossible incloure-les totes, de les escriptores, directores de cinema i cantants del Senegal, Palestina i altres països perquè continuïs vivint el feminisme a través d'aquestes dones, molts cops invisibilitzades en unes indústries plenes d'homes i destinades en gran part a generar ingressos independentment de què s'està transmetent i de com això repercuteix a les persones

- Escriutores:
 - Sokhna Benga -o Mbengue: nascuda a Dakar el 1967, és una autora polifacètica, escriu contes per a nens, però també poemes i novel·les, entre altres. En totes les seves obres, independentment del format, fa una crítica social i política del Senegal i del món. Algunes d'aquestes obres són "Bayo" i "La Balade du Sabador".
 - Ken Bugul: pseudònim de l'escriptora senegalesa Mariétou Mbaye Biléoma, nascuda el 1948. A través de la seva obra, d'un marcat caràcter autobiogràfic, ens explica els dilemes que encaren les dones en la diàspora senegaleses i l'herència cultural. La pots conèixer millor amb la seva novel·la "El baobab que enloqueció".
 - Sumaya Farhat-Naser: activista palestina nascuda a Cisjordània. A través del seu llibre "La tierra de los

olivos: una historia de mujeres por la paz", realça la feina que realitzaren durant més de 20 anys les dones israelianes i palestines per trobar solucions al conflicte palestí-israelià.

- Almudena Grandes: morta el 2021 i compromesa amb el feminisme, aquesta escriptora madrilenya es va donar a conèixer el 1989 amb "Las edades de Lulú". Des de llavors escrigué nombroses obres, moltes de les quals foren adaptades al cinema i al teatre. Alguns dels seus llibres més coneguts són "Malena es un nombre tango" i "Atlas de la geografía humana".

- Bell hooks: escriptora, activista, antiracista i feminista dels Estats Units, va viure de 1952 a 2021. Escrivia el seu nom artístic en minúscula perquè per ella l'important era el que comunicava en els seus llibres i no ella mateixa. Les seves obres ens parlen de l'opressió racista, de classe social i de gènere. Alguns dels seus llibres són "¿Acaso no soy yo una mujer?" i "Todo sobre el amor".

- Carmen Martín Gaité: nascuda a Salamanca el 1925, publicà la seva primera obra "El balneario" durant la dictadura. Guanyadora del Premi Nadal el 1958 per la seva primera novel·la "Entre visillos", fou una pionera en l'escriptura femenina a Espanya.

- Toni Morrison: nascuda el 1931 i morta el 2019, l'escriptora estatunidenca va ser la primera dona afroamericana en guanyar el Premi Nobel de Literatura. Els seus llibres parlen de temes com la raça, l'esclavitud, el feminisme i la dona, entre altres. Algunes de les seves obres més conegudes són "Ojos azules" i "Beloved".

- Chimamanda Ngozi Adichie: nascuda a Nigèria el 1977, escrigué la seva primera novel·la als 26 anys. Feminista i defensora de la igualtat, destaquen les seves obres "La flor púrpura" i "Medio sol amarillo".

- Shahrnush Parsipur: escriptora iraniana nascuda el 1946, començà a publicar a finals dels anys 60. Durant la seva joventut la van arrestar diverses vegades i passà anys a la presó per les seves protestes contra el govern i els llibres que escrivia. Totes les seves obres estan prohibides a l'Iran. Algunes de les més famoses ho són "Touba y el significado de la noche" i "Mujeres sin hombres".

- Marjane Satrapi: nascuda el 1969 a l'Iran, és una de les dibuixants de còmics més importants. Destaca la seva obra "Persépolis", en la qual fa un recorregut per la seva adolescència i mostra el canvi que va suposar a la seva vida i la de la seva família la revolució iraniana de 1980.

- Adania Shibli: nascuda a Palestina el 1974, ha sigut reconeguda per la seva feina: ha guanyat diversos premis internacionals, les seves obres s'han traduït a l'italià, l'hebreu i el francès i la seva obra de teatre "El error" ha estat representada a Londres i San Francisco. "Un detalle menor" és una de les seves últimes novel·les, però en té moltes altres com "Contacto" i "Todos estamos a la misma distancia del amor".

- Documentals:

- Miss Escaparate: aquest documental de 2013 es qüestiona la visió limitada i estigmatitzada que els mitjans de comunicació transmeten de les dones igual que de la seva escassa participació en els llocs de poder.

- Nosotras que contamos. Josefina Carabias y las pioneras del periodismo en España: aquest documental dirigit per Inés García-Albi Gil de Bidema fa un repàs per la història del periodisme femení a Espanya.

- Escribiendo con fuego: mitjançant aquest documental nominat a un Oscar el 2021, les seves dues directores ens expliquen la història de l'únic diari dirigit per dones a l'Índia.

- ¿Qué co#o está pasando?: tot i que moltes persones consideren que el masclisme ja ha desaparegut, es continua patint cada dia i mostrar aquesta realitat és l'objectiu de les dues directores d'aquest documental de 2019.

- Directores de cinema:

- Laila Abbas: directora i guionista palestina, ha treballat en nombroses produccions. Algunes de les seves obres són "Barzakh" o "Ice & Dust".

- Iciar Bollaín: nascuda el 1967 a Madrid, és una directora, actriu i guionista que reivindica el paper de la dona a través de les seves pel·lícules. Nominada a un Goya per la seva interpretació, va realitzar el seu primer llargmetratge com a directora titulat "Hola, ¿Estás sola?" de 1995.

- Angéle Diabang: cineasta i productora senegalesa nascuda el 1979, fundà el 2006 la productora "Karoninka", amb la qual ens acosta les diferents realitats que es viuen al continent africà. Va debutar al món cinematogràfic el 2005 amb el seu documental "Mon Beau Sourire".

- Safi Faye: nascuda a Dakar el 1943, fou la primera dona de l'Àfrica Subsahariana en dirigir una pel·lícula distribuïda comercialment i que va rebre reconeixement internacional i ho va fer amb "Kaddu Beykat". Des de llavors ha dirigit nombroses pel·lícules i ha participat en algunes com a actriu.

- Anne Laure Folly: nasqué a Togo el 1954 i va començar la seva carrera professional com a advocada i periodista, però no va trigar a passar-se al món cinematogràfic. Des d'aquell moment ha dirigit més de 20 documentals en els quals tracta temes socials i polítics. Amb el seu documental "Les Oubliées", donà a conèixer la guerra civil d'Angola des del punt de vista de les dones.

- Pocas Pascoal: va néixer el 1963 a Angola on es convertí en la primera operària de càmera del país de Luanda. Ha dirigit i produït pel·lícules i sèries. Pel seu film "Por aquí todo bien" va rebre el 2012 el premi a millor narrativa al Festival de Cinema Independent de Los Angeles.

- Moufida Tlatli: nascuda a Tunis el 1947 i morta el 2021, fa ser la primera dona a dirigir un llargmetratge al món

àrab. Ho va fer amb la seva pel·lícula "Los silencios del palacio", on destacava la història d'opressió a la qual foren sotmeses les dones durant l'època colonial a Tunis.

- Cantants:

- Maysa Daw: es descriu a ella mateixa com a palestina que viu dis d'Israel. Cantant, compositora i música, utilitza la música com a forma de resistència barrejant l'estil àrab tradicional amb dub africà.

- Rise Up | (Djamil Remix).

- WAVO.

- Raisa Hamdan: refugiada palestina, viu en el campament de Rafaah, un dels més grans de Gaza. Començà a cantar amb 10 anys a l'escola i ara utilitza la música com a eina d'unió i humanitat.

- Com que no té permès sortir del campament, no s'ha pogut trobar cap vídeo de les seves cançons.

- Mariétou Sissokho: originària de la regió de Tambacounda, al Senegal, nasqué en una família de músics i ha participat en nombrosos festivals nacionals i internacionals.

- Mokho ma wéllé.

- Mawala Douga.

- Mariaa Siga: nascuda a Casamance, al Senegal, es revela com una gran artista en tota classe de música: blues, roots-reggae, ritmes de Diola...

- Lagne boote.

- Sama Néné.

- La Mare: nascuda a Cadis i establerta a Madrid, la cantautora espanyola ha col·laborat amb grans artistes nacionals. Les seves lletres defensen el valor de ser dona i, a més a més és cofundadora del col·lectiu de dones artistes ARTE MUHÉ. El 2019 rebé el premi "Plena Inclusión" per la seva col·laboració amb la cantautora Maria Ruiz amb el seu projecte "Vivas".

- Al pasar la barca.

- Tremenda Jauría: és un col·lectiu musical de Madrid que canta sobre el feminisme, l'anticapitalisme i el compromís social, polític i antipatriarcal amb una fusió entre cumbia, rock, reggaeton i electrònica. Són anònimes, sempre utilitzen màscares de gas i no es coneixen els seus noms.

- Esta noche

- Vamos sobradas

5. Compartim

La família de Shiraz pertany a una minoria religiosa, cosa que provoca nombroses tensions polítiques. Té opinions polítiques diferents de les imposades per la comunitat. Quan està en presència dels seus parents, s'ha de comportar d'una manera determinada, quan és dins de la comunitat, d'una altra. -Samar Hazboun

Enhorabona! Ja ets part de la lluita feminista. Ara el que necessitem és que més gent com tu s'uneixi al nostre equip antimasclista.

Ens agradaria que compartissis amb nosaltres, amb els teus amics i amigues, amb la teva família i amb el món sencer com dones suport al feminisme i lluites per acabar amb el masclisme i el patriarcat.

Pots compartir a les xarxes socials un vídeo o una foto mostrant el teu suport a la lluita feminista. Pots explicar una història, compartir un pensament o alguna reflexió, comentar que t'han semblat les exposicions o alguna de les obres de les artistes aquí mencionades o qualsevol que coneguis. El que et vingui de gust, si vols que ho vegem, etiqueta'ns!

Ens pots trobar a:

Facebook: @alianzaporlasolidaridad

Instagram: @axsolidaridad

Twitter: @AxSolidaridad

Afegeix #RompiendoEstereotipos i menciona'ns.

Fem viral el feminisme!

Iman Abu Ali, 26 anys. Asseguda davant del seu escriptori al restaurant que dirigeix, fent el seguiment de les tasques, arxius i transaccions del negoci. És la primera dona propietària d'un restaurant adreçat a servir dones de la Franja de Gaza. -Samar Abu Elouf-

6. Aprenem

Abans de començar, repassem alguns conceptes:

- **Feminisme:** és una teoria política i social que vol posar fi a la discriminació de les dones pel fet de ser-ho, lluita per la igualtat i el reconeixement dels mateixos drets entre homes i dones. Nascut com a resposta a la situació tradicionalment subordinada de la dona, busca erradicar la lògica patriarcal en tots els seus nivells i totes les discriminacions per raó de gènere, de classe, de raça, de religió...
- **Gènere:** es refereix a tots els comportaments, atributs, rols i activitats determinats que es consideren apropiats per homes i dones. Es tracta, doncs, d'un constructe social i cultural que defineix les característiques emocionals, afectives i intel·lectuals que la societat assigna a homes i dones. Es pot aprendre, canviar, manipular i desaprendre.
- **Perspectiva de gènere:** és l'eina que estudia i analitza les accions (legislatives, polítiques, socials, culturals...) i com afecten de diferent forma en funció del sexe i el gènere. Introduir la perspectiva de gènere permet que les preocupacions i experiències de les dones siguin també part de la construcció d'aquestes accions perquè totes les persones se'n beneficiïn d'igual forma i s'aconsegueixi la igualtat de gènere.
- **Igualtat de gènere:** ens referim a l'absència de discriminació per motius de sexe i/o gènere. Quan s'arribi a aquesta igualtat, totes les persones seran respectades i valorades per les seves capacitats com a individus i membres de la societat. Encara que és un principi jurídic universal i està reconeguda en alguns convenis internacionals, la igualtat de gènere segueix sense existir a efectes pràctics.
- **Interseccionalitat:** és un enfocament o una eina que estableix la relació entre el sexe, el gènere i altres determinants socials amb els diversos factors que creen les desigualtats en els sistemes de poder a escala personal, institucional i mundial. La interseccionalitat en el feminisme és essencial per poder encarar la desigualtat tenint en compte totes les discriminacions que afecten una dona, reconeixent així com hi influeixen el racisme, el patriarcat i l'opressió de classe, entre altres.
- **Masclisme:** es tracta de la creença que els homes són superiors a la resta per la seva pròpia naturalesa. És discriminatori per les dones i totes aquelles persones que no compleixen els rols de gènere tradicionals: persones homosexuals, no binàries...
- **Sexe:** es refereix a les característiques biològiques que defineixen a les persones en homes o dones. Són diferències estrictament físiques i hi ha persones que poden posseir característiques d'ambdós sexes.
- **Estereotips de gènere:** en aquest cas parlem de les generalitzacions simplistes que es fan sobre els atributs i els rols de dones i homes. Aquests estereotips poden estar amagats, o no tan amagats, en tota mena de comunicacions des de cançons i anuncis fins a refranys tradicionals. Perpetuen i contribueixen a les desigualtats entre persones.
- **Empoderament:** aquest concepte fa referència al procés pel qual un grup de persones desfavorides enforteix les seves capacitats, la seva confiança i el seu protagonisme com a grup social per impulsar canvis positius en les situacions en què es troben. Tot i que es pot aplicar a tots els àmbits, el més comú és relacionar-lo amb la dona, utilitzat així per primer cop durant la Conferència Mundial de les Dones a Beijing el 1975.
- **Sostre de vidre:** és la barrera invisible a la qual s'han d'enfrontar les dones per poder accedir a alts càrrecs de poder en empreses, organitzacions, partits polítics i molts altres contextos tot i tenir la mateixa qualificació i mèrits que els seus companys homes. És un obstacle molt difícil de superar i que es pot veure ampliat per altres factors com la raça, la religió o la classe econòmica.
- **Violència de gènere:** ens referim a tots els actes dirigits a una persona per motiu del seu gènere. Inclou diversos tipus de violència i el seu origen resideix en la desigualtat de gènere, l'abús de poder i la societat patriarcal.
 - Violència econòmica i/o patrimonial: són tots aquells actes que posen en risc la independència de la dona. Es tracta d'accions com controlar els recursos financers impedint-li l'accés a la dona, prohibir-li treballar, sostreure documents personals, béns o valors...
 - Violència emocional i psicològica: és tot allò que afecti la salut emocional de la dona. Accions com insultar, criticar a la persona per minvar-ne l'autoestima, infravalorar les seves capacitats, aïllar-la de la família i les amistats, intimidar-la, sotmetre-la, insultar-la...
 - Violència física: són totes aquelles accions que causen danys físics a la dona a través de la força física o d'algun tipus d'arma o objecte. Poden ser cops, puntades de peu o mossegades, entre altres atacs físics o també pot incloure danys a la propietat.
 - Violència sexual: inclou tots els actes sexuals que s'imposin en contra de la voluntat de la persona ja sigui perquè no hagi donat el seu consentiment o perquè no el pugui donar si es tracta de menors d'edat que han sigut manipulades, dones amb algunes discapacitats mentals, persones sota la influència de l'alcohol o les

drogues... Exemples ho són l'assetjament sexual o la violació.

- Violència vicaria: és la violència que té com a objectiu ferir a la dona mitjançant l'atac als seus éssers estimats, especialment fills i filles. Normalment, l'agressor és la parella o exparella de la dona.

- Consentiment: és l'acord entre dues o més persones per realitzar una acció conjunta. En aquest cas en concret, ens referim a accions de naturalesa sexual o de compromís com ho seria casar-se, per exemple. Aquest consentiment s'ha de donar de forma voluntària, específica i activa: una persona menor d'edat, amb discapacitat o sota la influència d'alcohol o drogues, no pot donar el seu consentiment. A més a més, és reversible i concret, és a dir, es pot retirar en qualsevol moment i el fet d'haver-lo donat un cop o a algú, no implica que es concedeixi sempre o a altres persones.
- Feminicidi: defineix l'assassinat intencionat d'una dona pel simple fet de ser-ho. En la major part dels casos els cometen les parelles o exparelles de les víctimes i sovint són el final d'una relació marcada per la violència de gènere.
- Drets sexuals i reproductius: ens referim als drets que tenen totes les persones lliures de coerció, discriminació i violència a: accedir a serveis assistencials de salut sexual i reproductiva; buscar, rebre i donar informació sobre sexualitat; rebre educació sexual; mantenir la integritat física; escollir parella lliurement; decidir si tenir una vida sexual activa o no; escollir si tenir o no fills o filles; tenir relacions sexuals consentides; contraure matrimoni de forma voluntària i tenir una vida sexual segura i plaent. Aquests drets formen part dels Drets Humans i del Dret Internacional.
- Sèxting: consisteix a intercanviar missatges, imatges o vídeos de contingut eròtic o sexual amb el consentiment de les parts implicades.

7. Annexos

Annex 1

SENTIMENTS	ESTEREOTIPS	CANVIS I REFLEXIONS
Què et transmeten les imatges?	Tres adjectius per descriure a les dones que surten a les imatges.	Si haguessis d'escollir-ne una de cada país, quina seria i per què?
Ara que coneixes la situació de les dones al món, t'esperaves una cosa així? Com et fa sentir?	Alguna de les dones retratades t'ha recordat a algú que coneixis?	Si estiguessis en la seva situació (clona al Senegal rural o a Palestina) com creus que actuaries?
Com creus que se senten aquestes dones vivint la desigualtat dia a dia?	Abans de veure les exposicions, com creies que eren les dones palestines i senegaleses?	Quines diferències i similituds pots trobar entre les situacions vistes i la de les dones a Espanya?
	Aquesta exposició ha contribuït a trencar estereotips sobre les dones de Palestina i el Senegal?	Com relaciones la desigualtat de gènere amb el masculisme que viuen diàriament les dones al teu voltant?
		Aquestes imatges et poden ensenyar alguna cosa sobre la teva vida?
		Quin creus que és l'objectiu d'aquesta exposició?
		Què podries fer en el teu dia a dia per promoure la igualtat de gènere?
		¿Crees que las mujeres en diferentes contextos tienen las mismas oportunidades?

Annex 2

1. Quin any vas néixer?
2. Com va ser la teva infància? Podies sortir a jugar, vas anar a l'escola, quines joguines tenies, vas haver de cuidar a germans o germanes, podies fer el mateix que els teus germans...
3. Quan eres jove, vas poder estudiar a la universitat?
4. T'has casat? A quina edat, amb qui tu volies, et controlava en algun sentit...
5. Com era la situació social quan eres jove? Podies treballar, obrir un compte al banc, votar...
6. Si has treballat o treballes, creus que el fet de ser dona ha afectat la teva posició laboral?
7. Has patit algun cop discriminació per ser dona?
8. T'has vist obligada a fer alguna cosa que no volies perquè és el que s'espera d'una dona? Per exemple casar-te i tenir fills abans de certa edat, deixar la teva feina per tenir cura d'algú, comportar-te de certa forma...
9. T'has sentit jutjada alguna vegada per prendre decisions fora del que s'ha fet tradicionalment? Per exemple estudiar alguna matèria típicament d'homes, no voler tenir fills, viatjar sola...
10. Com creus que ha canviat la societat en els darrers anys?

Annex 3

Fort/forta	Dèbil
Sensible	Dur/dura
Infidel	Fidel
Racional	Emocional
Dependent	Independent
Passiu/passiva	Actiu/activa
Fràgil	Vulnerable
Exitós/exitosa	Abnegat/abnegada
Reservat/reservada	Afectuós/afectuosa
Competitiu/competitiva	Col·laborador/col·laboradora
Social	Familiar
Extravertit/extravertida	Introvertit/introvertida

Annex 4

Membres de la família						
Punts per tasca realitzada						

TASCA	QUI LA FA	TASCA	QUI LA FA
Preparar l'esmorzar		Netejar l'habitació	
Preparar el dinar		Banyar la mascota	
Preparar el dinar		Alimentar la mascota	
Fregar els plats		Netejar la terrassa	
Passar l'aspiradora		Treure taques de la roba	
Netejar el lavabo		Ordenar la roba	
Fregar el terra		Ordenar la casa	
Treure la pols		Treure la rentadora	
Fer llista de la compra		Estendre la roba	
Anar al supermercat		Planxar la roba	
Pensar què fa falta		Omplir el rentaplats	
Fer el llit		Buidar el rentaplats	
Regar las plantas		Fer remeis de bricolatge	

TASCA	QUI LA FA	TASCA	QUI LA FA
Posar la rentadora		Canviar bombetes	
Assistir a reunions escolars		Canviar bolquers (si cal)	
Escombrar		Cuidar dels malalts/tes	
Netejar les finestres		Netejar les sabates	
Netejar el cotxe		Ordenar la compra	
Portar el cotxe al taller		Netejar les catifes	
Parar taula		Desparar taula	
Treure les escombraries		Cosir	
Canviar els llençols		Netejar el forn	
Canviar els llençols		Netejar el forn	
Controlar les factures		Cuidar la gent gran	
Treballar fora de casa		Organitzar les vacances	
Recollir d'extraescolars		Visitar malalts/tes	

Annex 5

Grup/cantant	
Cançó escollida	
Títol de la cançó	
Per què t'agrada aquesta cançó?	
De què parla la lletra	
Escull una frase que et cridi l'atenció	
Consideres que la lletra és masclista? Per què?	
Consideres que la lletra és feminista? Per què?	
Si té videoclip, com és?	
Qui i com apareix al videoclip?	
Creus que és un missatge apropiat per la societat?	

Annex 6

- Els homes i les dones no poden ser amics.
- Els homes que lliguen molt són uns campions, però les dones que lliguen molt són unes fresques.
- Jutjo a les dones per com es vesteixen.
- Em semblaria estrany que un home deixes la seva feina per cuidar els seus fills/filles.
- Em sembla una ximpleria utilitzar el llenguatge inclusiu.
- Quan algun dels meus amics té por de fer alguna cosa li dic que és una “nenassa”.
- Crec que hi ha alguns esports que les dones no haurien de practicar.
- Les dones són millors cuidant bebès i fent les feines de casa.
- Entendre el funcionament d'un motor és molt complicat per les dones.
- Em sembla normal revisar el telèfon de la meva parella.
- M'enyadaria que la meva xicoteta pengés una foto en biquini a l'Instagram.
- Si va borratxa i li passa alguna cosa, és culpa seva.
- Les noies són més dolentes en els esports.
- Les noies són més simpàtiques i amables.
- Els nois condueixen millor.
- Els nois que ploren són uns tous.
- Les noies sempre senten molt més.

Annex 7

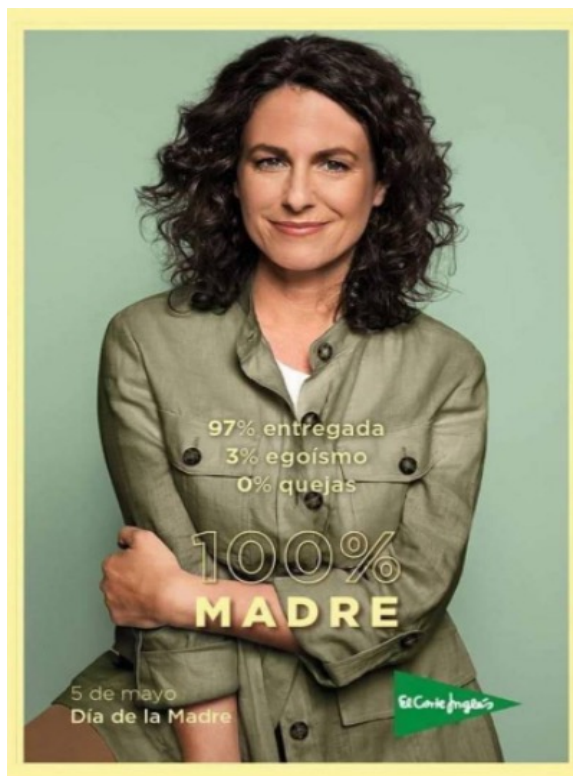
1. Exemples d'anuncis i campanyes visuals:

L'empresa murciana Services Energía va utilitzar aquest anunci per publicitar els seus serveis de plaques solars el 2021. Clarament, molt necessari cosificar a la dona per vendre aquest servei.

Aquesta campanya del dia de la mare la llançà el 2019 El Corte Inglés.

En aquest cas es continua perpetuant l'estereotip que diu que les mares s'han de dedicar completament a les seves famílies sense queixes, ja que en cas contrari serien males mares.

En aquest cas, es tracta d'una desfilada en contra de la pobresa infantil promocionada a través de la sexualització d'una dona. El va utilitzar l'Asociación de pequeños Empresarios, Comerciantes y Autónomos de Cantabria i, tot i que des de la Dirección de Igualdad y Mujer de Cantabria sol·licità la seva enretirada, no ho varen fer excusant-se en què era estiu.

2. Test de l'objecte sexual de Carolina Heldman

- a. La imatge mostra únicament parts del cos d'una persona?
- b. Mostra a una persona sexualitzada que actua com a suport per un objecte?
- c. Mostra a una persona sexualitzada que es podria intercanviar o substituir en qualsevol moment?
- d. Mostra a una persona sexualitzada que està sent vexada o humiliada sense el seu consentiment?
- e. La imatge suggereix que la característica que defineix a la persona és la seva disponibilitat sexual?
- f. Mostra a una persona sexualitzada que pot ser utilitzada com a mercaderia o aliment?
- g. Tracta el cos d'una persona sexualitzada com si fos un llenç?

3. Comparativa:

- Anunci Ariel 2022:

https://www.youtube.com/watch?v=6x3foT9xyRM&ab_channel=ArielEspa%C3%B1a

- Anunci Vanish 2018:

https://www.youtube.com/watch?v=eVMIFUvMT0&ab_channel=ElYouTuberdelaPublicidadTv

Annex 8

- Els homes pateixen violència de gènere en la mateixa proporció que les dones. **FALS**

La violència masclista, com hem vist al glossari, és aquella que exerceix l'home a la dona pel simple fet de ser-ho. Només a Espanya, 14 dones han sigut assassinades entre gener i maig de 2022.

Encara que sigui cert que els homes també pateixen violència, no ho fan sovint a mans de les dones ni pel fet de ser homes. La violència masclista és un tipus de violència específica i profundament arrelada a la societat suposant la vulneració sistemàtica dels drets de les dones. Aquest tipus de violència engloba moltes formes, no totes elles visibles.

- La violència masclista només l'exerceixen els homes problemàtics que són alcohòlics, drogadictes o que tenen problemes mentals. **FALS**

La violència masclista la pot exercir qualsevol home i no és resultat del consum de substàncies ni d'una malaltia mental. Els agressors de violència masclista saben què fan i a qui ho fan. No hi ha cap excusa que en justifiqui les accions.

- L'home és violent per naturalesa, és normal reaccionar amb agressivitat en algunes ocasions. **FALS**

La visió de l'home fort i violent és un mite perpetuat pels rols de gènere que se'ns imposen des que naixem. La majoria dels homes que exerceixen violència en contra de les dones no ho fan a altres persones, són perfectament conscients de qui són les víctimes. Els homes, com totes les persones, són éssers racionals capaços de contenir els seus impulsos.

- Els maltractaments i la violència de gènere només es produeixen en famílies desestructurades i de baix nivell social. **FALS**

Tenim una idea preconcebuda de la dona víctima de violència de gènere, però és fet que es dona a tots els nivells culturals, econòmics, socials i religiosos. El masclisme s'aguanta gràcies a la societat patriarcal on viuen totes les dones i no es pot ni s'ha d'invisibilitzar a cap d'elles.

- o Les dones que segueixen amb el seu maltractador ho fan perquè volen. **FALS**

Sortir d'una relació de violència no és gens fàcil. Hi ha molts motius pels quals les dones segueixen amb maltractadors: la violència psicològica a la qual s'han vist sotmeses ha malmès la seva autoestima i fa que fins i tot es puguin arribar a culpar del que els passa, fet que dificulta la sortida del cercle de violència; la falta de suport social o familiar; les possibles dificultats econòmiques que afrontarien; l'esperança que la parella canviï i que només siguin moments puntuals; la vergonya o la por a denunciar...

7. Bibliografía

- Afrique creative. (26 de mayo de 2022). Afrique creative: Angéle Diabang. Obtenido de <https://afriquecreative.fr/en/angele-diabang-119/>
- Alianza por la Solidaridad. (28 de 5 de 2022). Alianza por la Solidaridad: derechos de las mujeres. Obtenido de <https://www.alianzaporlasolidaridad.org/derechos-mujer>
- Alianza-ActionAid. (2020). Plan estratégico Senegal.
- Alianza-ActionAid. (s.f.). Plan estratégico Palestina.
- Almudena Grandes. (28 de mayo de 2022). Almudena grandes. Obtenido de <http://www.almudenagrandes.com/>
- Amnistía Internacional . (15 de mayo de 2022). Amnistía Internacional: violencia de género en España. Obtenido de <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/espana/violencia-contra-las-mujeres/>
- Argumosa, P. J. (2020). Guía de buenas prácticas: Lineamientos para el trabajo sobre. Alianza por la Solidaridad.
- Barghouti, M. (2021). Diagnóstico de género del trabajo de Economía de los cuidados en el Territorio Palestino Ocupado y Jordania .
- Berlinal. (6 de mayo de 2022). Berlinal: talents . Obtenido de <https://www.berlinal-talents.de/bt/talent/laila-abbas2/profile>
- Casa África. (28 de mayo de 2022). Obtenido de <https://www.casafrica.es/es/persona/ken-bugul>
- Clerfeuille, S. (17 de mayo de 2022). Mariétou Dialy Cissokho. Obtenido de <https://www.afrisson.com/marietou-cissokho-6066/>
- Delgado, M. M. (17 de mayo de 2022). Maysa Daw, música palestina: ‘Soy optimista porque el cambio está cerca’. Pueblos . Obtenido de <https://www.palestinalibre.org/articulo.php?a=46977>
- Diabang, A. (9 de junio de 2016). “Hago cine para ser libre”. (M. Moreiras, Entrevistador) Obtenido de https://elpais.com/elpais/2016/06/09/planeta_futuro/1465463158_741199.html
- Donovan, F. (28 de mayo de 2022). Dictionnaire creatrices. Obtenido de <https://www.dictionnaire-creatrices.com/en/fiche-sokhna-benga>
- Duran, A. R., & Nardini, K. (s.f.). Rompiendo moldes: construir vidas sin violencia machistas.
- Elices, R. (28 de mayo de 2022). RTVE. Obtenido de <https://www.rtve.es/television/20210301/documental-carmen-martin-gaite/2076861.shtml>
- Gómez, M. V. (13 de febrero de 2018). La mujer dedica el doble de horas que el hombre al trabajo no pagado. El País.
- Harara, H. (17 de mayo de 2022). UNRWA España. Obtenido de 2022
- Iman Assaf Researcher. (2021). Women’s employability in Jordan and occupied Palestinian Territory: challenges and opportunities.
- Instituto Cervantes. (28 de mayo de 2022). Obtenido de https://www.cervantes.es/bibliotecas_documentacion_espanol/creadores/martin_gaite_carmen.htm
- Instituto de Estudios sobre Desarrollo y Cooperación Internacional. (s.f.). Hegoa: Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo . Obtenido de https://www.dicc.hegoa.ehu.eus/temas/list_by_tema/6

Instituto de las Mujeres. (s.f.). Instituto de las Mujeres- estadísticas. Obtenido de <https://www.inmujeres.gob.es/MujerCifras/Violencia/Macroencuestas.htm>

Instituto Nacional de Estadística. (s.f.). INRE: Violencia doméstica y violencia de género - Año 2021. Obtenido de https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176866&menu=ultiDatos&idp=1254735573206#:~:text=El%20n%C3%BAmero%20de%20mujeres%20v%C3%ADctimas,disminuy%C3%B3%20un%200%2C5%25.

José, D.-A. M., Martínez Arias, R., Martín Babarro, J., & Falcón, L. (s.f.). La situación de la violencia contra las mujeres en la adolescencia en España . Centro de publicaciones Ministerio de Igualdad.

La Mare. (26 de mayo de 2022). La Mare oficial. Obtenido de <https://lamareoficial.com/>

La Vanguardia. (26 de mayo de 2022). La Vanguardia: biografías. Obtenido de <https://www.lavanguardia.com/peliculas-series/personas/pocas-pascoal-1063380>

Moral, C. d. (2021). No es amor. Save the Children España.

M'Sur Revista Mediterránea. (16 de octubre de 2019). Obtenido de <https://msur.es/2019/10/16/adania-shibli-detalle/>

Naciones Unidas. (19 de julio de 2021). News UN. Obtenido de <https://news.un.org/es/story/2021/07/1494512>

Oficina de Transferencia de Resultados de Investigación. (16 de mayo de 2022). Universidad Complutense de Madrid . Obtenido de <https://www.ucm.es/otri/noticias-violencia-vicaria-ucm>

ONU Mujeres. (2016). Profundicemos en términos: Guía para periodistas, comunicadoras y comunicadores. Guatemala: ONU Mujeres.

ONU Mujeres. (2020). Violencia contra las mujeres y las niñas: la recopilación de datos en el contexto del COVID19.

ONU Mujeres. (s.f.). UN Women news. Obtenido de <https://www.unwomen.org/es/news/in-focus/in-focus-gender-equality-in-covid-19-response/violence-against-women-during-covid-19>

Oxfam Intermón. (2021). Rompiendo moldes: construir vidas sin violencias machistas.

Pura Quitería. (2021). La mente abierta y la mirada crítica: cómo comunicar con perspectiva de género en el ámbito humanitario .

Sánchez-Silva, C. (2 de marzo de 2022). La brecha de género aumenta un punto hasta el 36,7% en 2021. El País.

Sensacine. (26 de mayo de 2022). Sensacine: biografía Icíar Bollaín. Obtenido de <https://www.sensacine.com/actores/actor-7859/biografia/>

Traub, A. (4 de marzo de 2021). Moufida Tlatli, Groundbreaker in Arab Film, Dies at 78. The New York Times.

Tremenda Jauría. (26 de mayo de 2022). Tremenda Jauría. Obtenido de <https://tremendajauria.com/>

UN Women. (febrero de 2015). UN Women. Obtenido de <https://www.unwomen.org/es/what-we-do/economic-empowerment/facts-and-figures>

UN Women. (26 de junio de 2020). UN Women resources. Obtenido de <https://data.unwomen.org/resources/covid-19-emerging-gender-data-and-why-it-matters#vaw>

UN Women. (16 de mayo de 2022). UN Women. Obtenido de <https://www.unwomen.org/es/what-we-do/ending-violence-against-women/faqs/types-of-violence>

Women Make Movies. (13 de mayo de 2022). Obtenido de <https://www.wmm.com/filmmaker/Anne+Laure+Folly/>

Educant en FEMINISME

Alianza por la Solidaridad

act:onaid

**Govern
de les Illes Balears**

**FONS MALLORQUÍ
DE COOPERACIÓ**